

МІЖ ЗАМЕТАМИ СТОЯВ ХУТІРЕЦЬ ЧИМАЛИЙ...

З історії липківських виселків

Значно молодшим був хутір Рудка, розташований на схід від села, на віддалі двох кілометрів. Початок йому покладено в 1928 році. Місцевий пан Микулич-Радецький розпочав тоді продаж землі на межі із земельними володіннями пана Стецького, палаці якого знаходились у Великих Межирічах. Струмок, що протікав вузькою смужкою в північному напрямі, був своєрідним кордоном земельних володінь цих двох поміщиків. У Липках зазначену місцевість називали Рудкою, бо у далекому минулому тут з болотної залізної руди виплавляли крицю. Отож у районі Рудки, на орних землях, проданих Микуличем-Радецьким, з'явився хутір одноіменної назви.

Ціла п'ятірка сімей-вихідців із села Мнишин започаткувала в 1928 році новий хутір і заклала тут свої господарства. З них Данило Яремчук придбав 15 десятин ріллі, а Тит Письменчук і Павло Ткачук — по 12. 10 десятин придбав Павло Грицак, 5 — Омелько Українець. В наступні роки тут осідають і місцеві поселенці — Іван Невірковець, Ничипір Прокопчук та Василь Соболюк. Земельні володіння кожного з них становили понад 10 десятин.

Зацікавила рудківська земля і великомежиріцьких євреїв Мошка та Мотеля. Кожний з них купив по 20 десятин і влаштував тут своє господарство. Правда, Мошко і Мотель не стали постійними жителями Рудки, позаяк жили у Великих Межирічах, а їх господарства обслуговували наймити та дворові слуги.

Отже, Рудка в передвоєнні роки мала десять господарств. Всі вони були величні і добротні, славилися садами, худобою, особливо кіньми.

Встановлення Радянської влади в 1939 році накинulo чорне покривало на хутірську систему, котру нові власті ототожнювали з осередком капіталізму і націоналізму, впертим ворогом колгоспного ладу.

Ще до приходу більшовицьких військ із села зник дав

Ще до приходу більшовицьких військ із села зник пан Микулич-Радецький. Слідом за ним залишили хутір Забару польські та німецькі сім'ї, припинили існування сім селянських домогосподарств. Отже, на 1940 рік на Забарі вже існувало не 65 домогосподарств, а 58.

Сталися зміни і на Рудці. Сім'я Грицаків завчасно залишила хутір і виїхала до рідні у Мнишин. Отож тут залишилось дев'ять домогосподарств. Усіх їх радянські органи влади зарахували до складу куркулів, що загрожувало засланням у Сибір. Правда, в 1940 році в Липках на панській і церковній землі було організовано колгосп «Паризька комуна» і рудківчанам запропонували вибір: колгосп чи Сибір. Усі вступили в колгосп, чим і врятувались від Сибіру.

В роки німецької окупації на хуторі Забара були повністю зруйновані будівлі польських сімей, що виїхали з хутора 1939 року. На хуторі Рудка така ж доля спіткала і єврейські споруди.

У перші післявоєнні роки боротьба радянських органів влади проти хутірської системи значно послабилась: дались взнаки руїни війни, неврожайні 1947 і 1948 роки, боротьба з УПА і організація колгоспів. У той же час на хуторі Забара з'явилися нові поселенці — шість українських сімей з Холмщини. Відтак склалась парадоксальна ситуація — боротьба проти існування хутора і водночас прирощення його.

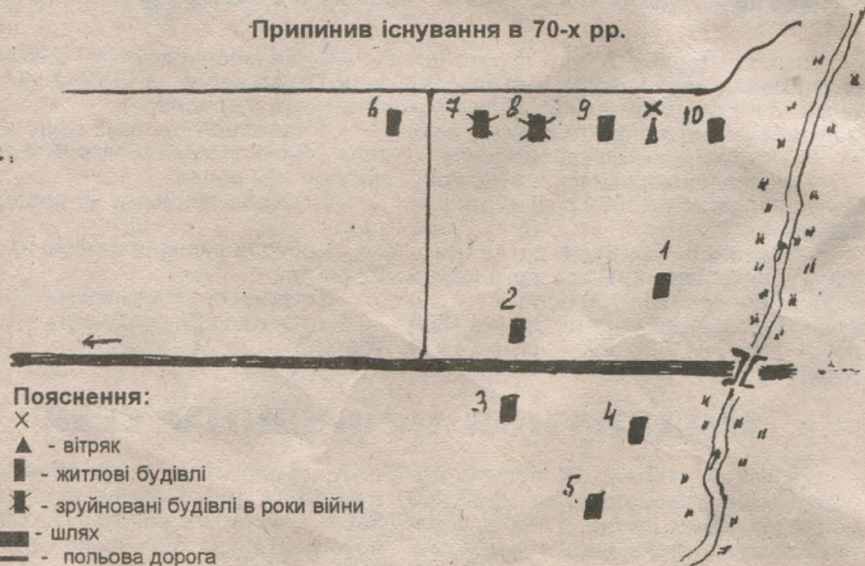
Чотири сім'ї осіли в колишньому панському чотириквартирному будинку, що чудом зберігся в роки війни, а сім'я Хоменчуків-Сіваків стала мешкати в одній із пустуючих хаток (33). Сім'я холмчанина Омеляна Романчука навіть побудувала власний дім на колишньому панському полі (5). Тепер кількість домогосподарств на Забарі сягнула 64 (в 1939 році, після вибуття семи сімей, їх нараховувалось 58).

(Продовження. Поч. в №№80, 81-82).

План-схема хутора Рудки (1939 - 1970 рр.)

Припинив існування в 70-х рр.

Пд
↑
↓
Па.

Пояснення:

Х

▲ - вітряк

■ - житлові будівлі

⊠ - зруйновані будівлі в роки війни

▬ - шлях

— - польова дорога

1, 2, 3... - домовласники і їх наступники

1 - Тит Письменчук (Адам, Андрій, Овсій), 2 - Омелько Українець, 3 - Павло Грицак, 4 - Данило Яремчук (Микола), 5 - Павло Ткачук (Опанас), 6 - Ничипір Прокопчук (Микола), 7 - Мотель, 8 - Мотель, 9 - Іван Невірковець (Микола), 10 - Василь Соболь (Леонід).